

Allah'ın kelam sıfatı

Cenab-ı Hakkın kudret sıfatı, cismanî kelimeler olan sanatlı eserleri ile kâinatı baştanbaşa cismani bir Kur'an hükmüne getirmiştir. Kelam sıfatı da vahiyler ve ilhamlarla Zât-ı Akdesi tanıtmaktadır. (Şualar, s.200)

“Lâfza-i Celâl, Zât-ı Akdesi delâlet eder; Zât-ı Akdes de, bütün sıfât-ı kemaliyeyi istilzam eder. Öyleyse, o lâfza-i mukaddese, delâlet-i iltizamiye ile bütün sıfât-ı kemâliyyeye delâlet eder.” (İşârâtü'l-İ'caz, s. 34)

Allah, şهادet âlemi denilen şu cismani âlemde, çok süslü ve sanatlı varlıklar yaratmıştır. Bu nihayetsiz varlıklar ile kendisini tanıtmak istiyor. Tatlı ve süslü nimetleri ile kendini sevdirmek istiyor. Mucizeli ve maharetli hesapsız eserleri ile gizli kemâlâtını bildirmek istiyor. Fiili olarak, varlıkların hal diliyle bunları yapıyor. Bütün bunları yapan, elbette ve herhalde kavlen de konuşacak, kendini tanıttırıp sevdirecektir. (Şualar, s. 169)

Kavlen konuşması nasıl olacak? Vahiyler ve ilhamlar şeklinde olacaktır.

Vahiylerin hakikati, çok güçlü bir şekilde, gayb âlemlerinin her tarafında hükmetmektedir. Mahlûkatın şهادetlerinden daha kuvvetli bir şekilde tevhidi ifade etmektedir. Allah kendini tanıtırken, yalnız masnularının şهادetlerine bırakmıyor, kendini kendisine layık bir kelam-ı ezeli ile konuşup tanıtıyor. Bütün sıfatları sınırsız olduğu gibi kelamı dahi hadsizdir. Kelamının manası zât-ı vacibü'l-vücudu bildirdiği gibi konuşması dahi onu sıfatı ile bildirmektedir. (Şualar, s. 169)

Yüz bin peygamberlerin (aleyhimüsselâm) tevatürleri, yani, vermiş oldukları haberlerinin ilâhî vahye dayanması noktasındaki ittifakları, mukaddes kitapların ve suhupların varlığı onun “kelam” sıfatının tahakkukunu bedahet derecesine çıkmıştır. Bütün semavi kitaplar bir “tenezzül-ü ilâhî”dir. Kelamının, beşerin anlayacağı seviyeye inmesidir. Bütün ruh sahibi varlıkları konuşuran ve onların konuşmalarını bilen, elbette kendisi de konuşacaktır. Konuşması ile onlara müdahale edecektir. (Şualar, s. 169)

Her bir âlemde Allah'ın cemal ve celal tecellileri vardır. Emir ve nehiy, sevap ve azap, korku ve rağbet, tesbih ve tahmid Allah'ın cemal ve celal tecellilerinden meydana gelmektedir. Allah lafzı 'Zât-ı Akdesine ayn' olduğu için zâtî sıfatlara işaret etmektedir. Rahîm sıfatı ise fiilî sıfatlara işaret etmektedir. Rahman sıfatı, ne ayn ne de gayr olan yedi sığata remzetmektedir. Çünkü Rahman, Rezzak manasındadır. Rızık ise bekaya sebeptir. Beka, tekerrür-ü vücuttur. Vücut ise, mümeyyize, muhassisa ve müessire olmak üzere "ilim, irade, kudret" sıfatlarını gerektirmektedir. Beka ise, rızkın devamının meyvesidir. Ta ki, rızık verilen istediği zaman ihtiyacını görsün, istediği zaman işitsin, aralarında bir vasıta bulunduğu takdirde konuşsun. Bu da "basar, sem', kelim" sıfatlarını iktiza eder. Bu altı sıfatın varlığı ise "hayat" sıfatını istilzam etmektedir. (İşarâtü'l-i'caz, s. 34-35)

Sadık ilhamlar da bir nevi "mükâleme-i Rabbâniyedir", ancak vahyin çoğunluğu melek aracılığı ile olurken ilhamlar vasıtasızdır. Vahiylere genel hitaplardır. İlhamlar ise özeldir.

Vahiylere, gölgesizdir, safidir ve havassa yani peygamberlere mahsustur. İlhamlar ise, gölgelidir, renkler karışabilir, umumdur. Melek ilhamları, insan ilhamları, hayvanat ilhamları gibi çok neveleri vardır. (Şualar, s. 171)

"Evet, nasıl ki beşer bir ümmettir; kelâm sıfatından gelen şariat-i İlâhiyenin hameleleri, mümessilleri, mütemessilleridir. Öyle de, melâike dahi muazzam bir ümmettir ki, onların amele kısmı irade sıfatından gelen şariat-i tekvîniyenin hamelesi, mümessili ve mütemessilleridirler. Müessir-i Hakikî olan kudret-i fâtıranın ve irade-i ezeliyenin emirlerine tâbi bir nevi ibadullahtırlar ki, ecrâm-ı ulviyenin her biri onların birer mescidi, birer mâbedi hükmündedirler." (Sözler, s.688)

Kelâm sıfatının kelimeleri olduğu gibi kudret sıfatının da mücessem kelimeleri vardır. Bütün mevcudat kudret kelimeleridir. (Lem'alar, s. 430)

"De ki: Rabbimin sözlerini yazmak için bütün denizler mürekkep olsa, hattâ bir o kadarını daha getirip ilâve etsek, Rabbimin sözleri tükenmeden o denizler tükenirdi." (Kehf Sûresi, 18/109)